

Novembari 2024

NAALAKKERSUISUT

GOVERNMENT OF GREENLAND

SINERISSAP QANITTUANI

qaleralinniarnermut aqutsinissamik pilersaarut

Assi: Royal Greenland A/S

AALISARNERMUT PINIARNERMULLU
NAALAKKERSUISOQARFIK

1. Tunuliaqt	1
1.1 Siunertaq, periusissaq atuuffissaalu	2
1.1.1 Periusissiaq	2
1.1.2 Atuuffia	3
1.2 Atuuffiata sivisussusia kukkunersiusnarnermullu aalajangersakkat	4
1.3 Inatsisit aamma aqutsinermik akisussaaneq.....	4
2. Aalisarnermut avatangiisinullu atatillugu aalisagaqatigiinnik ilisaritsineq	5
3. Siunnersuineq kiisalu aalisarnermi aqutsinermut aqtsieraatsimullu tunngavigineqartut	7
3.1 Ilisimatuussutsikkut siunnersuineq	8
3.2 Atuisut ilisimasaat	9
3.3 TAC-inik pisassiissutinillu aalajangersasarnerit	9
3.4 Malittarisassioriaatsit	11
3.4.1 Pisassiissutit amerlassusissaannik aqutsinerit	11
3.4.2 Aqutsinissamut isummersuutit: Aalisarnermi piginnaasat.....	12
3.4.3 Aqutsiveqarfinnut malittarisassiorerit	12
3.4.4 Piffissaq aalisarfiusoq	14
3.4.5 Piujuartitsinissamik teknikkut aaqqiissuteqarnerit, imarmilu nerisaqaqatigiinnik mianersuuttariaqartunik aqutsinerit	14
3.5 Pisarisuukkanut aqtsineq	14
4. Nalunaaruteqartarneq nakkutilliinerillu	15
4.1 Nalunaaruteqarneq	16
4.2 Alapernaarsuineq, Nakkutilliineq aamma Misissuineq (MCS)	16
4.2.1 Aalisarnerup unitsinnejnarnera	17
4.3 Nalunaarutiginninnerit	17
Innersuussutit ilanngussallu	
Ilanngussaq 1. Inatsisit atuuttut immikkut attuumassutilit	18
Ilanngussaq 2. Qeqertarsuup Tunuani sinerissap qanittuani qaleralinniarnermi nungusaataanngitsumik aalisartoqarnissaa pillugu siunnerfittut nalunaarut	19
Ilanngussaq 3. Sinerissap qanittuani qaleralinniarnermit atuisut ilisimasaannik katersinissamut apeqqutinut immersugassaq.	22

1

TUNULIAQUT

1.1 SIUNERTAQ, PERIUSISSAQ ATUUFFISSAALU

Aqutsinissamut pilersaarummi uani Kalaallit Nunaanni tamarmi sinerissap qanittuani (sineriammit tunngaviusumik titarnermit 3 somilit angullugit) qalerallit (*Reinhardtius hippoglossoides*) aalajaatsumik, inuiaqatigiit aningaasaqarniarnerat aammalu siunissaq eqqarsaatigalugu uummassusilinnik piujuartitsinissaq tunngavigalugit aalajangersaanissamik siunertaqarpooq, aqutsiveqarfifit assigiinngitsumik atugassaqarfiunerat isiginiarlugit.

Kalaallit Nunaani inuppaasuit aalisarneq inuuniarnikkut tunngavigaat aningaasaqarsiorneq kisiat pinnagu aammali inuuniarnikkut soqutigisat eqqarsaatigalugit – aalisarneq piniarnerlu Nunatsinni pingaaruteqartorujussuupput, nunamilu suliffissuarni suliareeqiinermik suliffissaqartitsisartorujussuulluni. 2022-mi innuttaasut 15%-ii aalisarnermut attuumassuteqartunik inuuniuteqarput¹. 2023-mi sinerissap qanittuani inuussutissarsiutigalugu aalisartut 1.510-t qaleralinniarnermk inuussutissarsiuteqarput, taakkulu tamarluinnarmik qaleralinniarnerup akisussaassuseqartumik aqunneqarlunilu ingerlanneqarnissaa pinngitsoorsinnaanngilaat.

Aalisagaqatigiinnik inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut pingaaruteqarluinnartunut aqutsinissap taamaammat qulakkiissavaa inuiaqatigiit siullertut siunissaqungasinnermut aningaasaqarnikkut aalisarnermit sapinngisamik annerpaamik iluaquaanissa, tassani pingartinneqarluni qalerallit nungusaataanngitsumik atorneqarnissaat kiisalu aalisagaqatigiit siunissaqungasinnermut nungusaataanngitsumik annerpaamik tunniussisinnaatillugit attatiinnarnissaat.

1.1.1 Periusissiaq

Aalisarneq akisussaassuseqarnerpaamik ingerlanneqassappat atuisut (aalisartut amerlassusaat / TAC annertussusaa) aamma pisuussutit (aalisagaqassuseq) oqimaaqatigiittariaqarput. Aalisarneq siunnersutigineqartartut sippoqalugit massakkut ingerlanneqartapoq, aqutsinissamut pilersaarummi matumani qulaani taaneqartut mianeralugit TAC-p piffissallu ingerlaneraner siunnersutigineqartartut assigiinngissutaat millisarniarneqarpooq. Inuussutissarsiutigalugu aalisartut siunissami qulakkeerniarlugit qaleralinnik isumalluutit aqunissaannut periusissiamik piareersaasoqarsimavoq. Aqutsinissamut pilersaarummi uani suliniutit ilaapput, ilaatigut TAC-mut aalajangersaanissamut malitassaq.

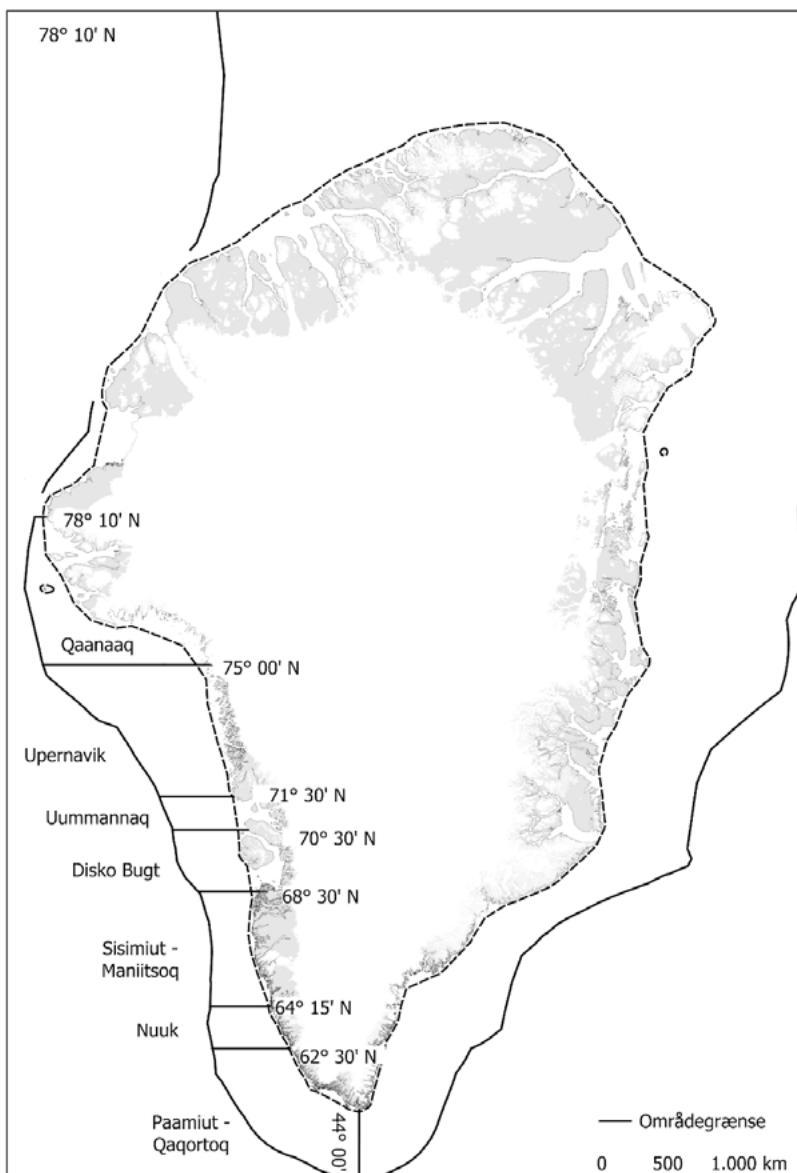
Sinerissap qanittuani qalerallit aqunneqarnerat, tunngaviusumik titarnermiit 3 somilit iluanni, Kalaallit Nunaanni aqutsiveqarfinnut arfineq pingasunut immikkoortiterneqarsimavoq, taakkua aalisagaqatigiit qanoq innerannut takussutissat tamarmik immikkut aqutsiveqarfinni assigiinngillat. Aqutsiveqarfinni assigiinngitsuni aalisagaqassutsit qanoq innerannut takussutissat tunngavigalugit tamanna pillugu ilisimatuussutsikkut siunnersuinerup tullaarsarnerata angunissaanut piffissaq assigiinngisitaassaaq. Tassunga ilangngunneqarsinnaavoq aqutsiveqarfifit ilaasa anguniagaq angoreersimammassuk. Taamaattumik piujuartitsinissamik tunngaveqarluni aalisagaqatigiinnik atuinissamut pitsaanerpaamik tunngaveqarnissaq qulakkeerniarlugu ilisimatuussutsikkut siunnersuisarneq aamma ineriertortinneqassaaq.

Qaanaap Tunullu aqutsiveqarfiini ilisimatuussutsikkut siunnersuiffiunngitsumi sulilu aalisarnermut paassisutissakiffiusumi ilisimatuussutsikkut siunnersuineq suliarisinnaaniarlugu siunissami paassisutissanik piorsaneq anguniarneqassaaq. Pisarineqarsinnaasut tamarmiusut aalajangersarneqartarnerani mianersornissamik tunngaveqarneq aallaavagineqarnermut tunngavissiissapput. Atuisut ilisimasaat siunnersuisarnerup aqtsinerullu pitsaanerulersinneqarnissaannik anguniagaqarnermut tunngavissiissapput. Tamanna sinerissamut qanittumi innuttaasut aqtsinermi eqqarsaatigineqartariaqartut aamma sinerissami inuuniarnermut aalisarneq tunngaviusoq ataatsimoorussamik paasinninnikkut pissaaq. Aalisartut, uumassusilerisut, aqutsisut suliffissillu paaseqatigiinnerat oqaloqatigiittoqnerulerissaq tassungalu tunngaviusut aqtsinermut pilersaarutip pilersissavai kiisalu ogaloqatigiinnermut aallaavittut atorneqassapput.

1 Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik

1.1.2 Atuuffia

Aqutsinissamik pilersaarummi sinerissami qanittumi qaleralinniarneq pineqarpoq, tassa tunngaviusumik titarnermiit 3 sõmilimik killeqarfuiup iluani, Kitaani tamarmi (NAFO²-p immikkoortuani 1-im) kiisalu Tunumi (ICES³ IIb2 (2b2), Va2 (5a2), XIVa (14a), XIVb (14b)). Kitaa aqutsiveqarfinnut arfineq marlunnut agguardeqarsimavoq: Qaanaaq, Upernivik, Uummannaq, Qeqertarsuup tunua, Sisimiut – Maniitsoq, Nuuk aamma Paamiut – Qaqortoq. Aalisarnerup teknikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugu qaleralinniarneq sinerissallu qanittuani qaleralinniarnermi aqutsiveqarfiiit aalajangersagaapput.

Nunap assinga 1: *Kalaallit Nunaanni sinerissap qanittuani qaleralinniarnermi aqutsiveqarfiiit pillugit immap assinga.*

2 Nunat Avannarliit Aalisarnikkut Suleqatigiiffiat (NAFO)

3 Imartat Ilisimatusarfingineqarnerannut Pillugit Nunat Tamalaat Ataatsimiititaliaat

1.2 ATUUFFIATA SIVISUSSUSIA KUKKUNERSIUISARNERMULLU AALAJANGERSAKKAT

1. januar 2025-miit 31. december 2029-mut atuutissaaq. Piffissap taassuma ingerlanerani aqutsinissamut pilersaarut nalilersorneqassaaq nutarterneqarlungil taamaasilluni pilersaarut nutaaq nutartigarluunniit 1. januar 2030-miit atuutilersinneqarsinnaaqquullugu. Aalisarnerulli ilusilersugaanera, siunnersuisarnerni periutsit (tassunga ilangngullugit nalilersuinermi najoqutassat) assingusulluunniit piffissap taassuma ingerlanerani annertuumik allangussagaluarpata nutarterisoqarsinnaavooq. Taamaalilluni aqutsinissamik pilersaarutip maannakkut aalisarnermut naleqqiullugu eqqortuunissa atorneqarsinnaassusialu isumannaarneqassaaq.

Aqutsinissamik pilersaarummi allannguinerit suugaluartut Naalakkersuisunit akuersissutigisimanissaat pisariaqarpoq, akerlianillu ilangussani ilangunneqartuni allannguinerit allaffissornikkut Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfimmuit (APN) isumagineqartussaallutik.

Qiterpaarnerani nalilersusoqassaaq atuuffiani ukiuani pingajuanni TAC-mik aalajangersaaneq immikkut isiginiarlugu. Qiterpaarnerani nalilersuinermut tunuliaqutaasoq immikkoortumi 3.3 TAC-nik aalajangersaanerni itisilerneqarpoq.

1.3 INATSISIT AAMMA AQUTSINERMIK AKISUSSAANEQ

Aalisarnermut inatsit (aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat) malillugu Naalakkersuisut Kalaallit Nunaanni aalisarneq pillugu malederugassiorsinnaatinneqarput. Kalaallit Nunaata aalisarnermik oqartussaaffigisaani aalisagaqatigiit pillugit ukiumoortumik pisarineqarsinnaasut tamarmiusut Naalakkersuisut aalajangersaasarpot, kalaallillu inatsisaat nunallu assigiinngitsut akornanni isumaqatigiissutini aalajangersakkat mianeralugit pisarineqarsinnaasut tamarmiusut pisassiissutigineqartut agguattarlugit.

Kalaallit Nunaanni aalisarnermik aqutsineq tamatumunngalu akisussaaffik Naalakkersuisuniippoo aamma Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisumiilluni. Naalakkersuisup aalisarnermut inatsisinut atuuttunut killiliussat iluanni aalajangiiffigisassatut siunnersuutit piareersaaffiginissaat suliassarivaa. Siunnersuutit taamaattut Naalakkersuisut akuttunngitsumik ataatsimiittarnerini aalajangiiffigisassanngorlugit saqqummiunneqartarput.

Aalisarnermi akuersissutit pisassiissutillu eqqarsaatigalugit aalajangersakkat sukumiinerusut ilaatigut Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni atuarneqarsinnaapput. Taakku saniatigut sinerissap qanittuani qalerallinniarneq aamma aalisarnerup teknikkikkut iluarsaattussaavagineqarnera pillugit nalunaarut kiisalu aalisarnermut pisassiissutinik nammineq pigisanik niuerutigineqarsinnaunik nalunaarut naapertorlugu ingerlanneqarpoq. Aalisarnerup teknikkikkut iluartsartuussivigineqarnera pillugit nalunaarutikkut kommunit piginnaatinneqarput, najukkami aalisarnikkut pissutsit naapertorlugit ileqqoreqqusaliorissaannut. Aqutsinissamut apeqqutit taama ittu Aalisarnermut inatsit atuuttoq naapertorlugu Aalisarneq pillugu siunnersulsoqatigiinnut tusarniaassutigineqartassapput⁴. Aqutsinermut attuumassuteqartut Naalakkersuisut nittartagaanni tamanut ammasumik tusarniaassutigineqartarput, tusarniaanerlu naammassereeraangat tusarniaanermut akissutit aamma tessani atuarneqarsinnaasarlutik.

---

⁴ Aalisarneq pillugu siunnersusoqatigiit pilersinneqarput tak. Aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat pilersinneqarput, ilaatigullu aalisarneq pillugu soqutigisaqaqatigiinneersunik inuttaqarluni.

2

AALISARNERMUT AVATANGIISINULLU ATATILLUGU AALISAGAQATIGIINNIK ILISARITITSINEQ

Assi: Julius Nielsen, Pinngortitaleriffik

Qaleralik (*Reinhardtius hippoglossoides*) aalisagaavoq saattukujooq itissutsini 200 meterimuit 2.000 meterimit itinerusumut qalasersuaq kaajallallugu Kalaallit Nunaat, Island, Savalimmiut kiisalu Barentip imartaani Manerassuullu avannarpasissuani imartani uumasuusoq. Qaleraliuq imartaq isorartooruujussuaq angallavigisarpaa, ilisarnaasersuillunili misileraanerup takutinnikuua qalerallit aalisagaaraanermik kingorna immap naqqanut pisartut kangerlummilu imartamiiffigilikkaminni uninnganerulersartut kangerlummiiginnartarlutillu.

Qaleralik angutiviaq ukiunik sisamanik tallimanilluunniit ukioqaleraangami kinguaassiorsinnaalersarpoq arnaviarlu ukiunik qulaaluanik qulinilluunniit ukioqaleraangami. Aalisakkat sinerissamit ungasinnerulaartumiittut septemberimi suffisarfimminnukartarput, februarimiillu martsimut 1.000-1.500 meterit akornanni ittigisumi suffisarlutik. Ukiut ingerlaneranni qaleraliuq ineriaortornerani qalerallit kinguaassitaannik misissuinerit tikkuuppaat, suffisarneq Davis-ip Ikersuani pinerusartoq. Suat aalisagaaqqallu matuma kingorna Kitaani ikkannersuarnut sarfaatsittarput immallu naqqanut aatsaat pisarput aalisagaaqqat 5-6 cm-ip missaanik angissuseqaleraangata. Qalerallit ataatsimik ukiullit amerlanerpaat Sisimiut avataani avannaanilu ikkannersuarni kiisalu Qeqertarsuup Tunuani tamatigut nassaassaasarput. Qalerallit alliaortornertik malillugu immap itinerusortaanut piatorujoortarput.

Sinerissap qanittuani aalisarneq Qeqertarsuup Tunuani, Uummannap Upernaviullu eqqaanni kangerlunni ingerlanneqarnerusarpoq, avataanili aalisarneq sumiiffinni marlunni aallunneqarnerusarluni Avannaata kitaani (NW) aamma Kujataata kitaani (SW) taaneqartartuni. NW Qeqertarsuup kitaani 80-130 ømil-it missaanik avasitsigisumi ungasissuseqarpoq, NAFO sumiiffik 1AB-mi inissismalluni aamma SW-lu Nuup kimmut avataanni 70-150 ømil-inik avasitsigisumiilluni NAFO sumiiffik 1CD-milu inissismalluni.

Sinerissap qanittuani qaleralinniarneq angallateeqqanit umiatsiaararsortunillu kiisalu ukiukkut qamuteralannik qimussimillu ingerlanneqartarpoq (Qaanaaq, Upernivik, Uummannaq aamma Qeqertarsuup tunua). Aalisaatit annermik atorneqartut tassaapput ningittakkat (90% missaat), tulliullutik qassutit (9% missaat). Ammalii aalisartunut Kalaallit Nunaanni Aalisarnermut Piniarnermullu Nakkutilliisoqarfimmut (KANUAPNA) nalunaaruteqartarnerit malillugit ketsjerit, aalisaataannaat, pullatit atorlugit aalisartoqartarpoq.

Assi: Royal Greenland A/S

3

SIUNNERSUINEQ KIISALU AALISARNERMI AQUTSINERMUT AQUTSERIAATSIMULLU TUNNGAVIGINEQARTUT

3.1 ILISIMATUUSSUTSIKKUT SIUNNERSUINEQ

NAFO-mi ilisimatuussutsikkut siunnersuisoqatigiit NAFO-mi 0-imut 1-imullu avataani qalerallit pillugit 1979-imiilli siunnersuisarput. Siunnersuinermi 1994-ip tungaanut sinerissap qanittuani avataanilu NAFO 0-imut 1-imullu siunnersuineq ilaasarpooq. 1994-imiit sinerissap qanittuani NAFO 1A-mut immikkut siunnersuisoqartarpooq (Qaanaaq minillugu). Qeqertarsuup tunuata kujataani kangerlunni aalisakkat, immikkoorluinnartutut aamma isigineqassasut NAFO 2020-mi aalajangjivoq. Siunnersuineq aalisnernermiit paassisutissanit pissarsiarineqartunit aallaaveqartarpooq, aalisarnerlu ilisimatuussutsikkut misissuinernut attuumassuteqanngilaq. Aalisnernermit paassisutissat pigineqartut, pissarsiffinit assigiinngitsunit katersugaapput. Sinerissap qanittuani imartani ukiumoortumik pisarineqartut tamakkiisut pillugit aalisnernermit kisitsisit pigineqartut, 1904-miilli katarsorneqartartunik ilaqarput. Paassisutissanut pissarsiffit allat tassaapput angallatinit 30 fod-imik anginerusuniit pisanik allattuiffiit. Piffissamut takussusersuineq 2006-imi aallartippoq, pisanik allattuiffiit nammineq kajumissutsimik ingerlatat aqqutigalugit 2008-miilli angallat pisanik allattusussaatitaanerat aqqutigalugu. Pisanik allattuiffiit aqqutigalugit qarsorsaq ataasiugaangat pisarineqartartut qassiusanersut aamma GLM model, aalisariummut imartamullu ukiup qanoq ilineranik eqqumaffiginnitoq, atorlugu qassutit ataasiugaangata pisarineqartartut qassiusarnersut naatsorsorneqartarpooq.

Ukumiit ukumut Catch-Per-Unit-Effort (CPUE= kg qalerallit/qarsorsat) naatsorsornerannut aalisakkerivinniit tunisat pillugit paassisutissat aalisariutinut minnerusunut, umiatsiaaqanut aamma sikukkut aalisnernermut atorneqartarput. 2012-imiilli tunisinerit pillugit paassisutissat pitsaassusiat qaffasissimavoq. CPUE-mik naatsorsuinerit tunitsivinnit aallaavillit ukiumoortumik nutarterneqartarput sumiifinniillu tamanit aallaaveqartarlutik (Qeqertarsuup Tunua, Uummannaq aamma Upernavik), ukiumoortumik 10.000 – 15.000-eriarluni malinnaanerneersunik. Aalisartut tamarmik tunitsivinnut KANUAPNA-mullu nalunaaruteqartartut ilisimatuussutsikkut suliamik ingerlatsinermi peqataapput, ulluinnarni nalunaarutigineqartut toqqaannartumik ilisimatuussutsikkut siunnersuinermut pingaaruteqartumik ilassutaasarlutik.

Suliffissaqaqrifimmit paassisutissat taamatuttaaq annertusigaluttuinnartumik ilaasarpuit, ilisimatuussutsikkut siunnersuinermut pingaaruteqartumik tapertaasartutut. Aalisakkat pisarineqartut angissusii, ukioqatigiaat qanoq amerlatiginerannik naatsorsuinermut pingaaruteqarluinnartumik inisisimapput. Pisarineqartut angissutsimikkut katitigaanerat eqqoqqissaartumik naatsorsornissaannut annertusigaluttuinnartumik paassisutissat atorneqalerallutuinnarpuit, pisullu ilaanni aalisakkanit million-ilikkaanit aallaaveqartarlutik.

Paassisutissat aalisnernermut attuumassuteqanngitsuneersut ilisimatuussutsikkut misissuinernik saqqummiisarput. Qeqertarsuup Tunuani km2-i ataasiugaangat aalisakkat amerlassusiannik angissutsikkullu katitigaanerannik naatsorsuiniarnermut Pinngortitaleriffiup ilisimatusarnermi umiarsuaa R/V Tarajoq atorneqartarpooq. Sumiifinni avannarpasinnerusuni pingasuuusuni tamani, Sanna atorlugu qassusersorluni misissuinerit ukiumoortumik ingerlanneqartarput matumanit akunnerit tamaasa aalisakkat qanoq amerlatiginerat angissutsikkullu katitigaanerat naatsorsorneqartarluni.

Misissuinerit aamma siunnersuinermut paassisutissat tunngavigineqartut pillugit annertunerusumik atuarsinnaavutit uani www.nafo.int.

Siunnersuineq, siunnersuinermi periutsip allaaserineqarnera ilanggullugu, Pinngortitaleriffimmuit APN-imut nassiunneqartarpooq aamma Pinngortitaleriffiup nittartagaani pissarsiarineqarsinnaavoq (www.natur.gl).

Assi: Julius Nielsen, Pinngortitaleriffik

3.2 ATUISUT ILISIMASAAT

Atuisut ilisimasaat Kalaallit Nunaanni aalisarnermik aqtsinermut pingaaruteqartut ilagaat. Aalisartut ilisimasaat katersaallu aqtsinermi, nakkutillinermi ilisimatuussutsikkullu siunnersuinermi atorneqassapput.

Atuisunit ilisimasat siunnersuinermi aqtsinermilu sinerissami aalisartunit paasissutissanik katersinikkut ingerlaavartumik peqataatinneqareerput ugguna;

- tunisinermi paasissutissat,
- angallatip ingerlarnanik nalunaarsuiffiit,
- pisat pillugit nalunaarutit kiisalu pisat annertussusaat.

Aalisartut uani ilisimasaminnik ilanggussissapput;

- sumi aalisartarnersut (sumiiffit ilisarnaataat/sumiiffit),
- qanoq sivisutigisumik aalisernerat,
- pisat saniatigullu pisarisuukkat,
- aalisaatit suut atorneraat, matumanilu aalisaatit amerlassusaat (ass. akkersat amerlassusaat, ningittakkat il.il.)
- angallammit, umiatsiaaqqamit, qamuteralannit qimussimilluunniit aalisarnersut,

Paassisutissat taakku ilisimatitsissutillu pingaartut aalisartunit katarsorneqartut Pinngortitaleriffiup siunnersuusiortarnermini atortortarpai. Sineriammut qanittumi qaleralinniarnermik aqtsinerup saniatigut kissaatigineqarsimavoq, atuisut ilisimasaannik katersinerusoqarlungilu atuinerusoqartariaqartoq. Tassa maanna aalisernermit ilisimasanit katarsorneqareersunit suli annermik ilisimasanit katersisoqarusuppoq. Taamaattumik aqtsinissamik pilersaarutip atuuffiani aalisernerup ineriantornera, aalisartup aalisarfimmini sila pillugu suut maluginiartarnera, aalisakkat angissusaannut tunngatillugu milliartornersut alliartornersulluunniit, aammalut pisarisuukkat suuneri pillugit paassisutissallu allat suli katarsorneqarsimangitsut pillugit apeqqutinut immersugassamik ukiumoortumik aalisartunut nassiusisoqartassaaq. Akissutit TAC-mut nalilersuinermut naleqqussaanermik suliamut ilangngunneqassapput, ataani immikkoortumi 3.3-mi annermik paasisaqrarit, kiisalu ilisimatuussutsikkut siunnersuisarnerup pitsanngortinniarnera. Tamatuma saniatigut aalisartut soqtigisaqaqtigilli aqtsinissamik pilersaarusiornermut peqataatinneqassapput.

3.3 TAC-INIK PISASSISSIONILLU AALAJANGERSAASARNERIT

Naalakkersuisut TAC-mik aalajangersaasarpot aalisernerup inuiaqatigiinnut siunissaq ungasinnerusoq isiginiarlugu aningaasaqarnikkut annerpaamik pissarsissutaasinnaanera qulakkeerniarlugu, tassani pingartinneqarluni qaleraliit nungusaataanngitsumik atornissaat kiisalu aalisagaqtigii siunissamut ungasinnermut nungusaataanngitsumik pissarsissutaasinnaanerat qulakkeerniarneqarluni.

Taamaattumik aqtsinissamik pilersaaruteqarnermi anguniarneqarpoq TAC-p siunissami aqtsiveqarfinit tamani ilisimatuussutsikkut siunnersuinermut naapertuutsinneqalernissaat. Aqtsiveqarfifit arfineq-pingasuurput, aqtsiveqarfifit tamarmik assigjinngitsunik tunngaveqarput, najoqquassiat takussutissartaanni 1-imik nassuarneqartut atorlugit TAC-mik aalajangersaasarnermi eqqarsaatigineqartussaallutik.

Aqtsiveqarfinni marluusuni, tassa Qaanaami Tunumilu paassisutissanut tunngaviit ilisimatuussutsikkut siunnersuinermi atorneqarnissaannut naammangillat. Ilisimatuussutsikkut siunnersuinerup tapersernissaanut paassisutissatigut tunngaviit naammalernissaasa tungaannut aqtsiveqarfinni taakkunani pisarineqarsinnaasut tamarmiusut mianersornissamut tunngavik tunngavigalugu aalajangersarneqassaaq.

Aqtsiveqarfinni arlalinni; Upernivik, Uummannaq aamma Qeqertarsuup Tunuani TAC-t ilisimatuussutsikkullu siunnersuinerup assigjinngissutaat annertuvooq. Aqtsinissamut pilersaarutikkut TAC-p ukiumut minnerpaamik 5 %-imik naleqqussarnissaa anguniarlugu TAC siunnersuinerlu siunissami ataqtigijinnerutillugit aalajangersarneqassapput. Taamaattoq aalajaatsuunissaq qulakkeerniarlugu TAC-p ukiumut nikerarnera annerpaamik 10 %-iusinnaavoq.

Tamanna anguniarlugu qaleralinniarneq pillugu ukiumut nalunaarusiortoqartalissaq, ilaatigut aalisarnermit paassisutissat ilangunneqartassallutik, matumanilu agguaqatigiissillugu angissusaasa ineriantornerat kiisalu atuisunit ilisimasat katersat ilanggulligit eqqarsaatigalugit.

Aqutsiveqarfinni allani; Sisimiut-Maniitsoq, Nuuk aamma Paamiut-Qaqortoq, ilisimatuussutsikkut siunnersuineq pitsaanerpaaq aamma nutaanerpaaq aallaavigalugu pisarineqarsinnaasut tamarmiusut aalajangersarneqassapput. Siunnersuineq ingerlaavartumik pitsanngorsarneqassaaq. TAC ukiumiit ukiumut annerpaamik 10%-imik nikerarsinnaasarput.

Aalisartut ilisimasarilluagaat Naalakkersuisoqarfipq peqataatillugit atorluarumavai. Naalakkersuisoqarfik taamaammat nalunaarusiamut sinaakkusiussaaq sinerissallu qanittuani aalisartunut apersuinermut immersugassanik nassiussuissalluni, takuuk ilanggussaq 3. Nalunaarusiaq Aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiit suleqatigalugit Naalakkersuisoqarfipq nittartagaatigut tamanut saqqummiunneqartassalluni.

Aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiit ukiut tamaasa TAC pillugu aalajangersaanermut nalilersuinermut ataatsimeeqatiserineqartassapput ilisimatuussutsikkut siunnersuineq takkussimaleriarp, tassani aamma nalunaarusiaq misissorneqartassaaq nalilersuisoqartassallunilu. Aqtsinermut pilersaarutip ukiut pingajussaani qiterpaarnerani nalilersuisoqartassaaq, aalisarnerup ineriantornera TAC-millu aalajangersaaniarnermi aqtseriaatsinik malitassanik nalilersorneqartassalluni kiisalu aqtsinissamut pilersaarummi nalimmassaanerit ilaatigut nutarterneqartassallutik.

Takussutissiaq 1: Aqutsiveqarfinni assigiinngitsuni TAC-p aalajangersarnissaanut sinaakkutit

Aqutsiveqarfik	Pisarineqarsinnaasunik tamarmiusunik (TAC) aalajangersaaneq
Qaanaaq (aqutsiveqarfik 42)	<p>Naleqqussaalluni aqtsineq / Ilisimatuussutsikkut siunnersuisoqanngilaq.</p> <ul style="list-style-type: none"> Aqutsiveqarfimmut pilersaarutip atuunnerani (2025-2029) pisarineqarsinnaasut tamarmiusut aalajangersimasut, 2024-mi pisarineqarsinnaasut tamarmiusunut atuuttut malillugit aallaaviatigut aalajangersarneqartarp. Aalisarnerup ineriantornera ukiut tamaasa malinnaaffigineqartassaaq TAC-millu aalajangersaaniarnermi ukiumut nalunaarusiamik nalilersuineq pisassaaq. Pisarineqarsinnaasut ukiumiit ukiumut annerpaamik 10%-imik nikerarsinnaavoq.
Upernavik, Uummannaq aamma Qeqertarsuup Tunua (aqutsiveqarfik 47)	<ul style="list-style-type: none"> 2025-mi pisarineqarsinnaasut 2024-mut pisarineqarsinnaasut aallaavigalugit aalajangersarneqassapput. TAC tamatuma kingorna ilisimatuussutsikkut siunnersuinerup tungaanut ukiut tamaasa (2026-2029) aallaaviatigut minnerpaamik 5%-inik naleqqussarlugu aalajangersarneqartassaaq. Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit ilisimatuussutsikkut siunnersuutit tunngavigalugit TAC-mik naleqqussaaniarluni nalilersuinermerik ukiut tamaasa ataatsimeeqatigineqartassaaq, aalisarnermit/tunitsivinnit paasissutissat imartussusaat atuisullu ilisimasaannik katersuisimancerit tunngavigalugit nalilersuinissaq siunertaralugu, tak. ilanggussaq 3. Pisarineqarsinnaasut ukiumiit ukiumut annerpaamik 10%-imik nikerarsinnaavoq. Aatsaat immikkorluinnaq pisoqnerani, tassa ilisimatuussutsikkut siunnersuinerup paasinarsillugu peqassuseq annertuumik qaffassasoq appassasorluunniit, TAC-mik aalajangiinermi aqutsinermi malitarisassaaq qulaaniittooq saneqqunneqarsinnaavoq. Tamanna Aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiit peqatigalugit ukiumut nalilersuinermerit ilaqtassaaq. Pisut immikkut ittunik taaneqartut makkupput: <ul style="list-style-type: none"> Ilisimatuussutsikkut siunnersuisoqarnerani TAC-p 15 %-imit annertunerusumik appariarnissaanik inassuteqartoqartillugu. Ilisimatuussutsikkut siunnersuisoqarnerani TAC 20 % sinnerluguluunniit qaffannissaanik inassuteqartoqartillugu.
Sisimiut – Maniitsoq (NAFO 1B+1C) (aqutsiveqarfik 48)	<ul style="list-style-type: none"> Ilisimatuussutsikkut siunnersuineq pitsaanerpaaq atorneqarsinnaasoq aamma nutajunerpaaq naapertorlugu pisarineqarsinnaasut aalajangersarneqassapput Pisarineqarsinnaasut ukiumiit ukiumut annerpaamik 10%-imik nikerarsinnaavoq.
Nuuk (NAFO 1D) (aqutsiveqarfik 49)	<ul style="list-style-type: none"> Aatsaat immikkorluinnaq pisoqnerani, tassa ilisimatuussutsikkut siunnersuinerup paasinarsillugu peqassuseq annertuumik qaffassasoq appassasorluunniit, TAC-mik aalajangiinermi aqutsinermi malitarisassaaq qulaaniittooq saneqqunneqarsinnaavoq. Taama pisut taama ittut Aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiit suleqatigalugit ukiumut nalilersuinermerit ilaatinneqassapput. Pisut immikkut ittunik taaneqartut makkupput: <ul style="list-style-type: none"> Ilisimatuussutsikkut siunnersuisoqarnerani TAC-p 15 %-imit annertunerusumik appariarnissaanik inassuteqartoqartillugu. Ilisimatuussutsikkut siunnersuisoqarnerani TAC 20 % sinnerluguluunniit qaffannissaanik inassuteqartoqartillugu.
Paamiut - Qaqortoq (NAFO 1E + 1F) (aqutsiveqarfik 50)	<ul style="list-style-type: none"> Ilisimatuussutsikkut siunnersuineq pitsaanerpaaq atorneqarsinnaasoq aamma nutajunerpaaq naapertorlugu pisarineqarsinnaasut aalajangersarneqassapput Pisarineqarsinnaasut ukiumiit ukiumut annerpaamik 10%-imik nikerarsinnaavoq. Aatsaat immikkorluinnaq pisoqnerani, tassa ilisimatuussutsikkut siunnersuinerup paasinarsillugu peqassuseq annertuumik qaffassasoq appassasorluunniit, TAC-mik aalajangiinermi aqutsinermi malitarisassaaq qulaaniittooq saneqqunneqarsinnaavoq. Taama pisut taama ittut Aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiit suleqatigalugit ukiumut nalilersuinermerit ilaqtassaaq. Pisut immikkut ittunik taaneqartut makkupput: <ul style="list-style-type: none"> Ilisimatuussutsikkut siunnersuisoqarnerani TAC-p 15 %-imit annertunerusumik appariarnissaanik inassuteqartoqartillugu. Ilisimatuussutsikkut siunnersuisoqarnerani TAC 20 % sinnerluguluunniit qaffannissaanik inassuteqartoqartillugu.

Aqutsiveqarfik	Pisarineqarsinnaasunik tamarmiusunik (TAC) aalajangersaaneq
Tunu (aqutsiveqarfik 3)	<p>Naleqqussaalluni aqutsineq / Ilisimatuussutsikkut siunnersuisoqanngilaq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aqutsiveqarfimmut pilersaarutip atuunnerani (2025-2029) pisarineqarsinnaasut tamarmiusut aalajangersimasut, 2024-mi pisarineqarsinnaasunut tamarmiusunut atuuttut malillugit aallaaviatigut aalajangersarneqartarpuit. • Tunumi aalisarnermi paassisutissanik katersinermut, tassunga ilanggullugu apersuilluni mississuinernut (naatsorsuutit 2028-miit) atatillugu pisarineqarsinnaasut naleqqussarneqarnerannik kinguneqartumik aalisarneq ukioq ataaseq allortarluu nailersorneqartarpooq. Nailersuineq taanna ukiumut nailersuinermut ilaassaag.

Naalakkersuisoq sinerissap qanittuani qaleralinnut TAC-mik aalajangiiffigisassatut Naalakkersuisunut siunnersuuteqannginnermini Aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiinnut tusarniaqqaassaaq, siunnersuisoqatigiillu tusarniaanermut akissutaat inassuteqaammut tunngaviup ilaatut ilanngunneqassalluni. Pisarineqarsinnaasut pillugit aalajangersaanissamut siunnersuut Namminersorlutik Oqartussat tusarniaanermut nittartagaatigut tamanut tusarniutigalugu nassiunneqassaaq.

3.4 MALITTARISASSIORIAATSIT

3.4.1 Pisassiissutit amerlassusissaannik aqtsinerit

Aalisarneq aqutsiveqarfintti arfineq-pingasuusuni assigiinngitsunik malittarisassaqarfiusuni sinerissap qanittuani qaleralinniarneq aqunneqarpoq.

Upernavimmi, Uummanni Qeqertarsuullu tunuani ataatsimut aqutsiveqarfiusumi (aqutsiveqarfik 47) immikkoortunik marlunniq aalisarfiuvoq: paghatassiissutinik kiisalu Pisassiissutit niuerutigineqarsinnaasut nammineq pigisat (PNNP) malillugit aalisartoqarluni. Angallatit 6 meterit sinnerlugit angissusillit ilaassapput kiisalu angallatit 6 meterinit minnerit PNNP-mik immikkoortumi ilaasinnaapput. Umiatsiaararsortunut paghatassiilluni aalisarnermit PNNP-mut nuunnissaat nammineq kajumissuseq atorlugu piissaaq, taamaallilluni paghatassiilluni aalisarneq aqutsiveqarfimmil 47 taamaallaat pisinnaalissaaq. Angallatit tamarmik PNNP-mik peqarput.

Akuersissutit piffissamut killiligaasut (ukiut qulit) amerlanerpaanillu pisaqarnissamut akuersissutitallit atorlugit PNNP aqunneqarpoq. Akuersissutit inuup nammineq pigisarai sumiiffinnullu aalajangersimasunut tunngasuullutik. Piffissamut killilikamut akuersissutaatillip pisassiissutit nammineq pigisat tamakkerlugit qaikkunigut aalisarnini unitsissavaa.

PNNP-miakuersissutaatillip pisassiissutit ilaannik piginnittuusut 75 %-imik atuisussaatitaapput. Akuersissutaatillip taamaallilluni ukiumut pisassiissutimi 25 %-ii ukiumut pisassiissuteqarfiusumut tulliuttumut nuussinnaavai. Tassa ukiut akornganni eqaannersumik periuseqartoqarpoq. Piumasaqataavorli pisassat aqutsiveqarfimmil tamakkerneqarpata, aqutsiveqarfimmil pineqartumi aalisarnerup unitsinnejarnissaa.

Aalisarneq aqutsiveqarfintti allani piffissamik killiliilluni pisarineqarsinnaasut annertunerpaaffilernagit aqunneqarpoq, tamanna aamma pisassat nungunissaasa tungaanut paghatassiilluni aalisarnertut taaneqartarpooq. Taamaallilluni aqutsivinnut tamanut ataatsimut pisassiisoqartarpooq akuersissuteqartut tamarmik aalisartagaannik.

Sumiiffimmil pisassat nungunneqaraangata aqutsiveqarfimmil aalisarneq unitsinnejartarpooq. Sumiiffimmil sumiiffimmut imaluunniit ukumiit ukiumut pisassiissutit nuunneqarsinnaanngillat.

3.4.2 Aqutsinissamut isummersuutit: Aalisarnermi piginnaasat

Naalakkersuisut Aalisarneq pillugu inatsit malillugu isumalluutinik atuineq aquassinnaavaat pisarineqarsinnaasullu kiisalu inuussutissarsiummik ineriantorneq isiginiarlugit aalisarneq killilorsorsinnaallugu. Aalisarnermi piginnaasat nalilersortuarneqartput, aalisakkanillu paggatassiissutinik aalisarnissamut akuersissummik tunniussinissamut piumasaqaatinik ilanggussisoqarsinnaalluni. Piumasaqaatit taakku Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni atuarneqarsinnaassapput.

Angallatinik 6 meteri ataallugu, qamuteralannik qimussimik kiisalu angallammik 15 meterinit naannerusumik (l.o.a) angallateqarluni aalisarsinnaanermut akuersissutit tunniunneqassapput. Angallatilli 19,99 BRT / 31,99 BT-mit mikinerusut ukiup pisassiissuteqarfiusup siuliani aqutsiveqarfinni Upernavimmi, Uummannami, Qeqertarsuullu Tunuani aalisarsinnaanermut akuersissutaateqarsimasut aqutsiveqarfinni pineqartuni aalisarsinnaanermut akuersissutinik suli tunineqartassapput.

Qaleralinniarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaatigut aamma aalajangersagaavoq, aqutsiveqarfinni Upernavimmi, Uummannami Qeqertarsuullu Tunuani umiatsiaarorsorluni aalisarsinnaanermut akuersissutaatillit, aqutsiveqarfinni allani aalisarsinnaanermut akuersissuteqarsinnaanngitsut.

Aqutsiveqarfimmi 47-mi (Upernavimmi, Uummannami Qeqertarsuullu Tunuani) qaleralinniarneq akuersissutaatit aqutsiveqarfinni pineqartuni pingasuusuni tamani atorneqarsinnaapput. Aqutsiveqarfinni allani aalisarsinnaanermut akuersissutit aqutsiveqarfinni allani tamani atorneqarsinnaapput, taamaallaat aqutsiveqarfinnili Upernavimmi, Uummannami Qeqertarsuullu Tunuani atorneqarsinnaanatik. Upernavimmi, Uummannami Qeqertarsuullu Tunuani akuersissummik peqaraanni immikkoortnunut allanut akuersissuteqartoqarsinnaanngilaq – aamma taakku avataaniittut akerliannik.

Assi: Julius Nielsen, Pinngortitaleriffik

3.4.3 Aqutsiveqarfinnut malittarisassiornerit

Kitaani sinerissamut qanittumi qaleralinniarneq sinerissap aamma tunngaviusumik titarnerup avataani 3 somilit avataasa akornanni ingerlanneqassaaq. Aalisarneq aqutsiveqarfinnut arfineq-pingasunut aggualugu aqunneqarpoq. Qaleralinniarfiusatut sumiiffit ilai timmissanut ineqarfipput. Timmissanut ineqarfinnut qanittumi angallanneq Timmissanik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugu malittarisassaqtarinneqarpoq.

Takussutissiaq 2: *Sineriammut qanittumi qaleralinniarneq pillugu aqutsiveqarfinnut nassuaatit*

Aqutsiveqarfik	Sumiiffik pillugu nassuaat
Qaanaaq	Pineqartup sumiiffia tassaavoq Kalaallit Nunaata Kitaani avannamut 75°00'N-imit kujammut 78° 10'N-imut, sinerissamiit aalisarnikkut oqartussaaffiup killingata 3 səmiliusup avataani.
Upernivik	Pineqartup sumiiffia avannamut 71° 30'N-ip avannaaniit 75° 00'N-ip kujataanut, sinerissamiit aalisarnikkut oqartussaaffiup killingata 3 səmiliusup avataanut tassanilu kangerluit ilanngullugit. Pineqartoq tassaavoq Aqutsiveqarfik Uummannami 71° 30'N-ip avannaai tassanilu kangerluit ilanngullugit.
Uummannaq	Pineqartup sumiiffia avannamut 70° 30'N-ip avannaaniit 71° 30'N-ip kujataanut, sinerissamiit aalisarnikkut oqartussaaffiup killingata 3 səmiliusup avataanut tassanilu kangerluit ilanngullugit. Tamatuma saniatigut kangerluup eqqaa 70° 30'N-p kujataani: Ikerasaap sullua aamma Qarassap Imaa kiisalu kangerluit 71° 30'N-ip avannaani kangerluit ataqtigiissut: Karrat, Kangilleq, Inngiata Kangerlua, Ukkusissat Kangerluat, Kangiusap Imaa, Umiiviup Kangerlua aamma Nuugaatsiap Tunua..
Qeqertarsuup Tunua	Pineqartup sumiiffia tassaavoq Kalaallit Nunaata Kitaani avannamut 68°30'N-imit kujammut 70° 30'N-imut, sinerissamiit aalisarnikkut oqartussaaffiup killingata 3 səmiliusup avataanut, tassanilu kangerluit ilanngullugit. Pineqartoq tassaavoq Aqutsiveqarfik Uummannami 70° 30'N-ip kujataatungaani kangerluit ilanngullugit. Ikerasaap sullua aamma aqutsiveqarfik Sisimiut Maniitsoq 68°30'-ip avannaatungaani kangerluit. Nalingaap Sullua aamma Akuliarutsip Kangerlua.
Sisimiut-Maniitsoq	Pineqartup sumiiffia avannamut 68° 30'N-ip avannaaniit 64° 15'N-ip kujataanut, sinerissamiit aalisarnikkut oqartussaaffiup killingata 3 səmiliusup avataanut tassanilu kangerluit ilanngullugit. Kangerluit 68°30'N avannaanniittut aqutsiveqarfimmut ilaapput : Nalingaap Sullua aamma Akuliarutsip Kangerlua. Aqutsiveqarfik Nuuk 64°15'-ip avannaata tungaanniittut kangerluit ilanngullugit..
Nuuk	Pineqartup sumiiffia avannamut 62° 30'N-ip avannaaniit 64° 15'N-ip kujataanut, sinerissamiit aalisarnikkut oqartussaaffiup killingata 3 səmiliusup avataanut tassanilu kangerluit ilanngullugit. Kangerluit 64°15'N avannaanniittut aqutsiveqarfimmut ilaapput: Nuup Kangerlua.
Paamiut-Qaqortoq	Pineqartup sumiiffia 62° 30'N-ip kujataaniit 44° V kitaanut, sinerissamiit aalisarnikkut oqartussaaffiup killingata 3 səmiliusup avataanut tassanilu kangerluit ilanngullugit. Kangerluit 44°V kangianiittut aqutsiveqarfimmut ilaapput : Kangersuneq Paarleq. Aqutsiveqarfiup Tunu 44°V kitaaniittut ilanngullugit Paamiut-Qaqortoq aqutsiveqarfiuvog.
Tunu	Pineqartup sumiiffia tassaavoq Tunumi Nunami Allanngutsaaliukkap kujataatungaani sinerissamiit aalisarnikkut oqartussaaffiup killingata 3 səmiliusup avataanut tassanilu kangerluit ilanngullugit. Aqutsiveqarfiup kangerluit 44°V kitaaniittut ilanngullugit: Kangerlussuatsiaq (Lindenow Fjord). Aqutsiveqarfiup Paamiut-Qaqortoq 44°V kangianiittooq ilanngunnagu Aqutsiveqarfik Tunuuvoq.

3.4.4 Piffissaq aalisarfiusoq

1. januarimuit 31. decemberip tungaanut sineriammut qanittumi qaleralinniartoqarsinnaatitaavoq.

Aqutsiveqarfimmili pisassiissutit tamakkerneqarpata, aalisarneq aqutsiveqarfimmili pineqartumi unitsinneqassaaq. Aamma pisarineqarsinnaasut qummut killilerlugit piffissamut killilikamut akuersissutaatillip pisassiissutit nammineq pigisat tamakkerlugit qaqikkunigut aalisarnini unitsissavaa.

Aalisarneq pillugu inatsit naapertorlugu aalisarneq qaqugukkut aallartinneqarsinnaersoq unitsinneqassanersorlu Naalakkersuisunit nalunaarutigineqarsinnaavoq. Inatsimmittaaq allassimavortaaq pisuussutit illorsorneqarnissaat tassungalu atatillugu piffisat eqqisisimatisiviusut pillugit Naalakkersuisut malitarisassiorsinnaasut.

3.4.5 Piujuartitsinissamik teknikkut aaqqiissuteqarnerit, imarmilu nerisaqaqtigiinnik mianersuuttariaqartunik aqtsinerit

Aalisarneq aamma imaani sumiiffinnik mianernartunik aqtsineq Piujuartitsineq siunertaralugu aalisarnerup teknikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat malillugu malitarisassaqartinnejqarput, tassungalu ilanggullugu sumiiffinni aalajangersimasuni aalisarnissamut inerteqquteqarneq aamma sumiiffinni nutaani aalisarnermut tunngasut. Nalunaarummi tassani tamatuma saniatigut uumasunik peqarfiusuni koralnik, imaanilu pupinnik sumiiffiit aalisarnermut matuneqarnissaat pillugu piumasaqaatit pillugit ilitsersuuteqarpoq.

Imarmi mianerisariaqartut pillugit sukumiisumik toqqaanernut malittarisassaqartitsinernullu nassuaanerit piumasaqaatillu piffissami aggersumi immap naqqa pillugu aqtsinissamik pilersaarummut ilanngunneqassasut naatsorsuutigineqarpoq.

Naalakkersuisunit siunniunneqarpoq imaani uumassuseqarfiit manna tikillugu sunnerneqarsimanngitsut ajoquserneqannnginnissaat. Nalunaaruteqarnermi, ilisimatuussutsikkut misissuinermi imaluunniit nakkutilliinermi aalisarnerup siaruarsimanera malunnartumik allanngorsimanera paasineqarpat, Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfiup, Pinngortitaleriflik aamma Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigijt isumasioreerlugit, imartat mianerisariaqarsinnaasut illorsorniarlugit aalisarneq killilersuiffigineqassanersoq nalilissavaa.

3.5 PISARISUUKKANUT AQUTSINEQ

Qaleralinniarnermi saniatigut pisat Aalisarnermi saniatigut pisat pillugit pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat aamma Aalisakkanik aalisakkanillu tunisassianik tunisarnermik nalunaarutiginnitarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugin iliuuseqarfingineqassapput nalunaarsorneqarlillu. Qaleralinniarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat saniatigut pisanut malittarisassaqartitsinialruni annerunerusumik aalajangersaavoq.

Aalisarnermi saniatigut pisat tamarmik nalunaarutigineqassapput. Saniatigut pisat tamarmik pisiortortumut tunineqartut qaleralinnik tunisinerup nalaani pisarneq malillugu pisiortortumut nalunaarutigineqassapput. Taamaalilluni aalisarnermi saniatigut pisat pisassiinermik tunngaveqartumut aalisarnermut ilaapput, annertussusaalu pisassiissutinit ilanngaatigineqassallutik.

Nalunaaruteqarnermi nakkutilliinermiluunniit uumasut aalajangersimasut pisarisuukkat sumiiffimmi piffissamiluunniit sivikitsumi amerlappata, Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfiup Pinngortitaleriflik aamma Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigijt soleqatigalugit uumasut uumassusilerinermut atatillugu killiffia eqqarsaatigalugu saniatigut pisat amerlassusai naammaginartumik amerlassuteqarnissaannut immikkut iliuuseqarnissaq qualakkeerneqassanersoq nalilissavaat. Taamatut iluuseqarnermi sumiiffimmi imaluunniit piffissakkaartumik matusinerit iliuussalluunniit allat pineqarsinnaapput, tamatumani luu uumassuseqarnermi pisinnaasat saniatigut uumassuseqartut artukkinnginnissaat qualakkeerneqassaaq. Imaani uumasut miluumasut timmissallu mianersuutassatut Kalaallit Nunaannut tunngasumik nalilerneqartut immikkut tassani eqqarsaatigineqassapput.⁵

⁵ Nungutaaratarsinnaasunut allattuiffik – Greenland Institute of Natural Resources

Assi: Julius Nielsen, Pinngortitaleriffik

4

NALUNAARUTEQARTARNEQ NAKKUTILLIINERLU

4.1 NALUNAARUTEQARNEQ

Qaleralinniarluni aalisarnermi nalunaartarnerit assigiinngitsut arlaliupput, aalisartup pisiortortullu naammassisassaat. Aalisarnermik nakkutilliineq pingarnertut aalisartumiit pisiortortumut aalisakkanik aamma aalisakkanit tunisassianik tunisinikkut ingerlanneqassaaq, tassungalu ilanngullugu aamma aalisartup pisaanik Kalaallit Nunaanni Aalisarnermut Piniarnermullu Nakkutilliisoqarfimmut (KANUAPNA) pisiortortup nalunaaruteqarnissamut pisussaaffiatigut. Tunisinermi pisat tamaasa pillugit paassisutissanik ilanngussisoqassaaq, tassunga ilanngullugu saniatigut pisat igitallu.

Akuersissut inummut namminermuinnaq atuuppoq. Akuersisummik pigisaqartoq tunisinermi aalisarnermilu peqataasassaaq.

Angallatit mikinerusut (takissutsimikkut 9,4 meterinik naannerusut) angallammi pisanik allattaaveqarnissamut pisussaaffeqanngillat, taamaallaallu tunisinermi pisat nalunaarutigisussaallugit.

4.2 ALAPERNAARSUINEQ, NAKKUTILLIINEQ AAMMA MISISSUINEQ (MCS)

Aalisarnermik inuttut allaffissornikkullu nakkutilliinerit KANUAPNA-mit isumagineqartarpuit.

Sinerissap qanittuani aalisarnerit imatut nakkutigineqartarpuit:

- Tunisinermi paassisutissanik alapernaarsuinikkut, tassunga ilanngullugu nalunaarsuinikkut atortussannngortitsinikkullu
- Tulaassanik nakkutilliineq
- Umiarsuit allattuiffiinik nakkutilliineq

Allaffissorluni nakkutilliinerit KANUAPNA-p Nuummi qullersaqfianit suliarineqartarpuit, paassisutissat nalunaarusiortussaatitaanermut tungassuteqartut, taakkununnga ilanngullugit tunisinermi paassisutissat KANUAPNA-mut tunniunneqartut misissorneqartarpuit. Aalisakkanit tunisassianik pisiortortut tamarmik pisussaapput elektroniskikkut tunisinerit tamaasa paassisutissanik nassiussissallutik, tassungalu ilaapput assersuutigalugu imaani miluumasumik, timmissanik imarmiunik, koralinik pupinnillu pisat. Paassisutissat sapaatip-akunneri tamaasa nassiunneqartassapput, aalisarneq pillugu paassisutissaasivimmut LULI-mut immiunneqarnerminni ingerlaannartumik kukkuneqarnersut misissorneqartassallutik.

Kukkuneqarpatalu aaqqiiffigineqarnissaat siunertaralugu pisiortortumut utertinneqassallutik. Tassani siunertaavoq pisassiissutit sinneruttut naatsorsorneqarnissaat. Pisat tamaasa pillugit aalisartoq paassisutissiissuteqartussaataitaavoq, Aalisakkanik aalisakkanillu tunisassianik tunisinarnernik nalunaarutiginnitarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugu, aamma tunisassiat tulaanneqangnitsut pillugit kiisalu Piujuartitsineq siunertaralugu aalisarnerup teknikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugu aalisarnermi atortut annaasat pillugit nalunaaruteqarnissamut.

Assi: Julius Nielsen, Pinngortitaleriffik

Aamma ingerlaavartumik pisassiissutinit ilanngaatit ajornanngitsumik siumut naatsorsuisoqartarpuit, aalisarnerup qaqgu matuneqarsinnaanera missiliorsinnaajumallugu. Qaleralinniarneq ukiup qanoq ilinera apeequtaatillugu ingerlanneqartarmat pisat allanngorangaatsiarsinnaapput, sumiiffinni pineqartuni piffissap ilaani aalisarnerup tunisaqartarnerullu unitsinnejarnissaannik piumasaqartoqarsinnaalluni.

KANUAPNA aalisarnerit tamaasa unitsissinnaavai, tak. Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat. Matusineq pillugu tusagassiorfitsigut nalunaaruteqartoqartarpooq.

Matusinerup kingorna sumiiffimmi aalajangersimasumi pisassiissutit ilaagitut sinnejarnissaasarpuit. APN kisimi aalisarnermik ammaaqqissinnaavoq, taamatullu pisoqassappat APN-imit KANUAPNA-mik suleqateqarluni pisassiissutit sinneruttut ammaaqqinnissamut tunngavissiinersut nalilersorneqassapput.

Angallatini 9,4 meterisut aamma 16,9 meterit angullugit takissusilinni tamani umiarsuit allattuiffiinut pappialasunut allattuisussaatitaaneq atuuppoq. Angallatini taamatut angitigisuni arlalinni nammineq kajumissuseq naapertorlugu aamma allattuisoqartarpooq. Allattuiffiit pisiortortumut tunniunneqartarpuit, pisiortortup allattuiffiit sapaatip-akunneri tamaasa KANUAPNA-mut nassiuattassavai. Allattuiffimmut allattukkat LULI-mut immiunneqarnissaannut qaammat ataaseq qaammatilluuniit marluk affaat angullugit ingerlasinnaammat pisassiissutinit ilanngaatit naatsorsorneranni paasissutissaq tamanna ilanngunneqarneq ajorpoq, tunisalli pillugit paasissutissat nalilersornerannut ilanngunneqartarluni. Angallatini 17 meterisut takitigisuni takinerusunilu elektroniskiusumik allattuiffimmut allattuinissaq piumasaqaataavoq. Angallatit sineriammut qanittumi qaleralinniartut ilaat piumasaqaammik tamatuminnga naammassinnittuupput, paasissutissallu taakkunangna angallatineersut kalinnermiit kalinnermut ilanngaateqarnermut tunngaviusarlutik, taamalu pisassiissutinit ilanngaatit naatsorsornerannut ilaatinneqartarlutik.

KANUAPNA aalisarnermik nakkutiliisoqarpoq imaani tulaassinerilu sinerissamut qanittumi aalisarnermik nakkutiliisinnaasunik. KANUAPNA-mi aalisarnermik nakkutiliisut tulaassanik nakkutiliisarput, Aalisarnermik nakkutiliineq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugu aalisarnermi atortunik atorneqanngitsunik imaani aalisartunik nakkutiliinissamut kiisalu Aalisarnermik nakkutiliineq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat naapertorlugu angallammit tulaanneqartunik nakkutiliinissamut piginnaatinneqarneq.

4.2.1 Aalisarnerup unitsinnejarnissa

Pisassiissutit nungulerpata, KANUAPNA aalisarnermik matusinissamut piginnaatinneqarpoq,, tak. Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat.

4.3 NALUNAARUTIGINNINNERIT

KANUAPNA nakkutiliinermi oqartussaasutut sineriammut qanittumi qaleralinniarnermi unioqqutitsisoqarsimatillugu malitseqartisinnissamut akisussaaffeqarpoq. Unioqqutitsisoqarsimatillugu aalisarsinnaanermut akuersissutaatilik, umiarsuaatileqatigiiffik pisiortortorluuniit akiligassinneqarnissaat pillugit KANUAPNA-mit piumasaqartoqarsinnaavoq. Akiligassinneqarsinnaapput assersuutigalugu aalisarsinnaanermut akuersissuteqaratik aalisartut, pisassiissutinik KANUAPNA-mit matuneqarsimasunik aalisartut, nakkutiliinermi angallammit aalisarsinnaanermut akuersissuteqanngitsumit aalisartoqartoq paasineqarpat imaluunniit KANUAPNA-mit nakkutiliinissaq ajornarsisinneqarpat imaluunniit aalisartup aalisarsinnaanermut akuersissuteqanngitsup sumiiffimmi KANUAPNA-mit matuneqarsimasumi pisaanik aalisakkanillu tunisassiaanik pisiortortoqarpat.

Inatsisini atuuttuni aalajangersakkanik unioqqutitsinerit tamarmik akiliisitaanermik kinguneqarsinnaapput. Kalaallit Nunaanni aalisarneq pillugu inatsisit attuumassuteqartut tamakkerlutik <https://nalunaarutit.gl/> aqqtigalugu pissarsiarineqarsinnaapput.

Kalaallit Nunaanni aalisarnermi malittarisassanik imaluunniit qaleralinniarnermut akuersissut pillugu unioqqutitsinermi taassuma atorneqarsinnaatitaaneranuit killiliissutinik kiisalu pissutsit ilungersunarnerutillugit imaluunniit unioqqutitsisoqaaqqitsillugu piginnaatitaaffimmik arsaarinnittooqarsinnaavoq. Tamanna Naalakkersuisut aalajangissavaat, nalunaarutigineqarneraniillu ullut 15-it qaangiutsinnagat Kalaallit Nunaata Eqqartuussivianut tamanna suliassanngortinnejarnissaalluni.

ILANGUSSAQ 1. INATSISIT ATUUTTUT IMMIKKUT ATTUUMASSUTILLIT

- Aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 29 23. maj 2024-meersoq
- Aalisarnerup teknikikkut iluarsartuussivigineqarnera pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. x, x. december 2024-meersoq
- Aalisarneq pisassiissutit niuerutigineqarsinnaasut nammineq pigisanut ilaasoq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. x x. december 2024-meersoq (PNNP pillugu nalunaarut)
- Aalisakkanik aalisakkanillu tunisassianik tunisistarnermik nalunaarutiginnittarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 7, 4. april 2016-imeersoq
- Aalisarsinnaanermut akuersissutit pisassiissutillu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. x, x. december 2024-imeersoq
- Aalisarnermi saniatigut pisat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 14, 6. december 2011-imeersoq
- Aalisarnermik nakkutilliineq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 39 20. januar 2023-meersoq.
- Timmissanik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr 22, 30 maj 2023-meersoq
- Kitsissunnguit eqqisisimataanissaat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 11, 17. april 2008-meersoq

Kommunit ileqqoreqqusaat

- Kommuneqarfik Sermersumi inuussutissarsiutigalugu qaleralinnik aalisarneq pillugu maleruaqqusaq nr. 2, 3. april 2014-imeersoq
- Inuussutissarsiutigalugu qassutit atorlugit qaleralinniarnermi Kommune Qeqertalimmi ileqqoreqqusaq nr. 3, 21. juli 2022-meersoq
- Upernaviup aqutsiveqarfiani inuutissarsiutigalugu qassusersorluni aalisarneq pillugu Avannaata Kommuniani ileqqoreqqusaq nr. 1, 5. januar 2022-meersoq
- Qeqertarsuup Tunuani aqutsiveqarfimmi qassusersorluni inuussutissarsiutigalugu aalisarneq pillugu Avannaata Kommunianut ileqqoreqqusaq nr. 5, 4. december 2020-meersoq.
- Qaasuitsup Kommunia Ingerlatsivimmi Uummannami qassusersorluni qaleralinniarnermi ileqqoreqqusaq nr. 1, 25. januar 2010-meersoq
- Uummannap aqutsiveqarfiani inuutissarsiutigalugu qassusersorluni qaleralinniarneq pillugu Avannaata Kommuniani ileqqoreqqusaq nr. 1, 1. februar 2023-mersooq

Kalaallit Nunaanni aalisarneq pillugu inatsisit attuumassuteqartut tamakkerlutik nalunaarutit.gl aqqutigalugu pissarsiarineqarsinnaapput.

ILANNGUSSAQ 2. QEQTARSUUP TUNUANI SINERISSAP QANITTUANI QALERALINNARNERMI NUNGUSAATAANNGITSUMIK AALISARTOQARNISSAA PILLUGU SIUNNERFITTUT NALUNAARUT

Qeqertarsuup Tunuani piujuartitsineq tunngavigalugu qaleralinniarneq pillugu iliusissanik oqaaseqaat

Oqaaseqaammut atsioqataasut tassaapput KNAPK, SQAPK, Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik, KANUANA, Pinngortitaleriffik, Qaasuitsup Kommunia, Royal Greenland aamma Halibut Greenland.

Tunngavigineqartut

Oqaaseqaammi allassimavoq atsioqataasut paaseqatigiillutik sulissutigissagaat Qeqertarsuup Tunuani siammassisumik akisussaassusilimmillu sinerissap qanittuani qaleralinniartoqassasoq.

Atsioqataasut ilisimalluarpaat qaleralinniarnermik aqtsineq Qeqertarsuup Tunuani innuttaasut soqtigisaat, qaleralinniarnerullu inuuniarnikkut qitiulluinnartutut inisisimanera isiginiarlugu ingerlanneqassamat.

Oqaaseqaatip uuma siunertaraa akisussaassusilimmik sumiiffimmi, nunap immikkoortuani nunamilu tamarmi qaleralinniarnerup siunissami oqaluuserineqartuartarnissaa. Piujuartitsineq pitsaassuserlu qaleralinniarnermi qitiutinnejassapput, tamanna aalisartut, uumassusilerisut, aqtsiveqarfennilu sulisut, tunisassiornermillu ingerlataqartut akornanni paaseqatigiinnerunissaq annertusarneqassaaq.

Qeqertarsuup Tunuani qaleralik

Qeqertarsuup Tunuani qaleraleqassutsip inerartornera aarlerinanngitsumik inisisimasutut aalisartunit oqaatigineqarpoq. Biologilli misissuisarnerisa inernerisa takutippaat peqassuseq ukiuni kingullerni qulini femtenini appariartorsimasoq aammalu qalerallit tunisarineqartartut angissutsimikkut agquaqatigiissillugu 10 centimeterimik millisimasut.

Paasissutissat takutippaat qaleraleeqqat aalisarnermut takkusuuttut aalisarneqaleraluttuinnartut, taamaalilluni qaleraleqassutsip atorluarneqarnerusinnaanerata annikillilluni inisisimalernissaa ernumanaateqarluni.

Pisoq pillugu nakkutiginnittooqarnissaanik pisariaqartitsisoqarpoq. Pisuussutit uumasusilit qulakkeernissaannut pisariaqartitsisoqartoq takusinnaavarput.

Ilisimatuussutsikkut misissuinerit ataavartumik inerartortinneqarnissaannik aalisagaqassutsillu tamakkiisup siammarsimanagera misissuiffigineqartarnissaanik pisariaqartitsisoqarnera takusinnaavarput. Uumasoqatigiit assigiinngitsut (puisit, qilalukkat allallu) nerisareqaqatigiinnerisa qaleraleqassutsimut sunniutaat ilisimatuussutsikkut misissuiffigineqarnerunissaat kaammattuutigivarput.

Avataasiorluni qaleralinniarnerit sinerissap qanittuani qaleralinniarnernut sunniugisinnaasaasa eqqumaffigineqarnissaat kaammattutigaarput.

Aammattaaq pitsaassutsip qaffassarnissaangujumallugu ataatsimoorluta aalisarnermi atortut siuarsaaffiginissaasuleqatigiiffigissavarput.

Tunisassiorfiit sulisussaqarniarnerisa kiisalu angallatit inuttassaqarniarnerisa unammilligassaqarnerat eqqumaffigineqassasoq isumasioqatigiittunit kaammattutigaarput.

Qeqertarsuup Tunuani qaleralinniarneq pingaarutilimmik inuussutissarsiutaavoq. Piffissamut ungasissumut eqqarsarluta ineriarternermullu malinnaalluta siunissamilu akisussaassuseqartumik aalisarnissarput qulakkiissallugu isumaqatigiissutegaarput.

Aalisaatit

Isumakuluutigineqarpoq aalisaatit atoqqusaanngitsut atorneqartarmata, ingammik qassutit, maleruaqqusallu naapertorlugit qassutinut nigartanut maleruaqqusat malillugit qaleraleeqqanik illersuiniartussaapput. Aamma isumakuluutigineqarpoq qassutit annaaneqarsimasut ilaatigut qalerallit ikiliartulernerinut sunniuteqaataasinnaaneri, qalerallit ikiliartulernerannik kinguneqartitsisinnaammata.

Qeqertarsuup Tunuani piniutaarsiutinik galluisoqarnissaanik suliniuteqartoqassaaq. Piniutaarsiutit qitiusumik nalunaarsorneqartarfissaannik pisariaqartitsisoqarpoq. Suleqatigiissutigisariaqarparput piniutaarsiutit qimaannarneqartarsimasut ajoquisisinnaanerisa annikinnerpaaffissaminiitinneqarnissaat, teknologiilu aalisaatinik isumannaallisaasoq, atortullu periutsillu tulluartut atulernissaat saliutinniarneqassasoq. Aalisakkat piniutaarsiutinut napittartut ikinnerulersineqarnissaat siunnerfigaarput.

Suleqatigiissutigisutigerusupparput aalisarnermut atortut pitsanngorsarneqassasut, qalerallip pitsaassusaa attatiinnarniarlugu.

Nioqqutissiorsinnaanerup pisuussutilu atorluarnerunissaat siunertaralugu qaffassaanissat aamma tamatta kissatigaarput.

Aqutsineq

Sulissutigissavarput Qeqertarsuup Tunuani siunissami atorluarsinnaasumik pilersaarusiornissamut periarfissiuissalluta, tamatumani sumiiffimmi aalisartut peqataatinneqassallutik akisussaaqataatinneqassallutillu tamatumanilu aqutsiveqarfiit immikkullarissusaat eqqumaffigineqassallutik. Sinerissap sutigut tamatigut atorneqarnera eqqarsaatigalugu qulakkeerinneqataarusuprugut, aalisartut sinniisui aalisarnermilu attuumassuteqartut aalajangiisarnernut peqataatinneqartassasut,

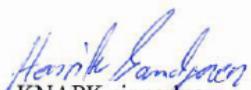
aamma sineriak pillugu aqutsinermut, pilersaarusiornermut aamma ineriaartortsinermut peqataatinneqartassallutik. Aalisartut ilisimasaannik nersorinninnikkut iluarinninnermik ersersitsinissamik pisariaqartitsisoqarpooq soorluttaaq ilisimatuus-sutsikkut ilisimasanik pisariaqartitsisoqartoq. Assigiinngitsumik isumaqarneq nukittoqutaavoq, siunissamulli aqutsinissamut angusaqarniarnermik tunngavilikkanik pisariaqartitsilluni.

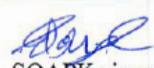
Sulissutigissavarput nunatta pisussaaffigissagaq nunat tamalaat isumaqatigiissutai tunngavigalugit aalajangersaasoqartassasoq, nunat tamalaat anguniagaannut naapertuuttunik sulissuteqartoqassalluni.

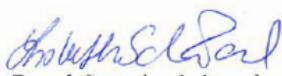
Qeqertarsuup Tunuani ilisimatuussutsikkut siunnersuinerit aamma sinerissap qanittuani qaleralinniarnermi pisassiissutinik aalajangersaasarerit nukitorsarnissaanut imminnut naapertuuttungorsarnissaannut pisariaqartitsisoqartoq takusinnaavarput.

Tamatta isumaqatigiissutigaarpup Qeqertarsuup Tunuani qaleralinniarnerup aqunneqarnera akisussaassusilimmik piujuartitsinermillu tunngaveqarluni pissasoq, suliniutinik aaqqiussutissanillu pisoqassatillugu oqaloqatigiinnerit nangittumik ingerlanneqartassapput. Taamaalilluta qaleraqartuaannarnissaa aamma kinguaariit aalisarsinnaasaannik qulakkeerinnissaagut.

Ilulissat apriilip arfineq aappaat, 2017

Henrik Sandboen
KNAPK sinnerlugu

David
SQAPK sinnerlugu

Christopher Edward
Royal Greenland sinnerlugu

John
Malibut Greenland sinnerlugu

Aalisarnermut Piniarnermullu
Naalakkersuisoqarfik sinnerlugu

Peter
Qaasuitsup Kommunia sinnerlugu

KANUAAANA sinnerlugu

Jacobus Sylwe
Pinngortitaleriffik sinnerlugu

ILANGUSSAQ 3. SINERISSAP QANITTUANI QALERALINNIARNERMUT ATUISUT ILISIMASAANNIK KATERSINISSAMUT APEQQUTINUT IMMERSUGASSAQ.

Aalisarneq pillugu siunnersuisoqatigiit TAC-p naleqqussarnera pillugu ukiut tamaasa ataatsimiillutik nalilersuisassapput. Taamatut nalilersuinissamut atugassatut ilaatigut aalisartut apeqqtinut akissutaat tunngavigalugit atuisut ilisimasaannik amerlanerusunik katersisoqartassaaq.

Apeqqtinut immersugassaq mail aqqutigalugu Aalisartut Kattuffiinut sms-ilu aqqutigalugu aalisartunut nassiunneqassaaq. Apeqqtinut immersugassaq 31. marts tikitsinnagu kingusinnerpaamillu 1. maj akissuteqarfingisassanngorlugu Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit ukiut tamaasa nassiunneqartassaaq. 20-t sinnerlugit akissutinik tigusaqartoqarpat Kalaallit Nunaanni qaleralinniartunit 1.492-t missaanniittunit aalisarnermi pissusiviit ineriarornerlu pillugit isummernissamut tunngavissaqartoqassaaq.

20-t inorlugit akissutinik tigusaqartoqarpat, TAC-mik naleqqussaalluni nalilersuinermut taakku atorneqassanngillat. Nalunaarusiamili ilangussami eqikkarneqartassapput.

Nalilersuisoqartinnagu akissutigineqartut Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit katarsorneqassapput, angusallu pillugit ukiumoortumik nalunaarusiorqartassaaq Aalisarneq pillugu Siunnersuisoqatigiinni atugassamik.

Sinerissap qanittuani qaleralinniarnermi atusut ilisimasaanik katersinissamut apeqqutit akisassat							
1. Aqutsiveqarfimmi/-finni sorlermi/-ni aalisartarpit?							
Qaanaaq (aqutsive-q arfik 42)	Upernavik (aqutsiveqar fik 47)	Uummannaq (aqutsiveqar-fi k 47)	Qeqertarsu up tunua aqutsive-qa rfik 47)	Sisimiut-M aniitsoq (aqutsive-q arfik 47)	Nuuk (Aqutsi-v eqarfik 49)	Paamiut-Q aquitoq (Aqutsive-q arfik 50)	Tunu (Aqutsiveqar-fi k 3)
2. Aalisarfinni suut maluginiartarpigit							
a) Aalisagaqarneraaq	☐	Oqaaseqarfifiuk:					
b) Aalisagakinneraaq	☐						
c) Aalisagaqassusaa taamaaginnarpoq	☐						
d) Alla	☐						
3. Suunuku peqassusermut sunniuteqartartut? Krydsiliigit oqaaseqarfifalugulu							
a. Sikut	☐	Oqaaseqarfifiuk:					
b. Arferit	☐						
c. Silaannaap piissusaa	☐						
d. Aalisarnerit	☐						
e. Piniutaarsiutit	☐						
f. Aalisakkat avataaneersut amerlipput	☐						
g. Aalisakkat avataaneersut ikilipput	☐						
h. Alla	☐						
4. Kingumut qiviaruit. Aalisarfigisartakkanni aalisakkat angissusaat qanoq ippat?							
Ukiup ataatsip matuma siorna: ☐ Aalisakkat mikinerupput. ☐ Aalisakkat angissusaat taamaaginnarpoq ☐ Aalisakkat anginerupput	Ukiut tallimat matuma siorna: ☐ Aalisakkat mikinerupput. ☐ Aalisakkat angissusaat taamaaginnarpoq ☐ Aalisakkat anginerupput						
5. Ukiup ataatsip ukiulluunniit tallimat matuma siornanut naleqqiullugu sikuunerua ?							
☐ Ullumikkut siornarniit sikoqarneruvoq ☐ Sikoqassuseq siornatut ippoq. ☐ ullumikkut siornarniit sikukinneruvoq	☐ Massakkut ukiut tallimat matuma siornanut sanilliullugu sikoqarneruvoq. ☐ Sikuunera sikorsuaqarnera allangorani ukiut tallimat matuma siornatulli ippoq. ☐ Massakkut ukiut tallimat matuma siornanut sanilliullugu Sikukinneruvoq.						
6. Aalisarfigisartakkanni pisarisuukkat suuspat pisarisuukkallu qanoq amerlatigippat?							
☐ Saarulliit ☐ Qeeqqat ☐ Suluppaakkat ☐ Ammassassuit ☐ Saviup puui ☐ Egalussuup nulia ☐ Imminnguit ☐ Egalussuit ☐ Puisit ☐ Qilalukkut qaqortat qernertallu ☐ Allat, suuneri allakkit: <hr/>	☐ Ukiup ataatsip matuma siornamut naleqqiullugu maannamut pisarisuukkat amerlanerupput. ☐ Pisarisuukkat siornamut naleqqiulligit taamaaginnarput. ☐ Ullumikkut pisarisuukkat siornamut naleqqiulligit ikinnerupput ☐ Ullumikkut pisarisuuk-kakka siornamut naleqqi-ullugu ikinnerupput.						

7. Aalisarnermut akuersissutaatit amerlassusaat naleqquppat?

☐ Aap ☐ Naamik	Tunngavilersuigit:

8. Kingumut qiviariuit, aalisarfisartakkanni piniutaarsiutit ajornartorsiutaappat?

☐ Ullumikkut ukiup ataatsip matuma siornamut sanilliullugu ajornartorsiutaane-rupput. ☐ Ajornartorsiutaanerat siornatulli iinnarpoq. ☐ Ullumikkut ukiup ataatsip matuma siorna-mut sanilliullugu ajornartorsiutaannginne-rupput.	☐ Ullumikkut ukiup tallimat matuma siornamut sanilliullugu ajornartorsiutaanerupput. ☐ Ajornartorsiutaanerat ukiup tallimat matuma siornatulli iinnarpoq ☐ Ullumikkut ukiut tallimat matuma siornamut sanilliullugu ajornartorsiutaannginnerupput.

Oqaasertaliigit: Siunnersuuteqarit, ajornartorsiut, ernumassutigisat isumassarsialluunniit suliniutigineqartariaqartoq pillugu:

Angallatip aqqa:_____

Aalisartup aqqa:_____

Ulloq sumiiffillu:_____